

ORDET FRITT

Alla Svenska Canada Tidningens prenumeranter och andra avskickare...

"I SANNINGENS INTRESSE"

Nedanstående artikel har returnerats av Canada Posten. Den utgör ett skickligt, sannsamt och välgångt svar på en kritik...

Denna tidning (C. P.) intager den 30 aug., en av signaturerna A. S. skrivit kritik över det tal, jag höll vid godtemplarnas årsmöte i Wadena denna sommar.

A. S. klandrar mig, emedan talet, som i tidningen är upptagna 266 rader, endast ger Kristi religion 10 rader. Enligt min räkning har dock tidningen 17 rader, som strängt begränsa sig till Kristi religion...

Stundom torde det dock givas situationer, då en person i min publika ställning bör respektera den samsynsgrupp eller folksamling, som inbjudit honom att tala. Om jag är inbjuden som gäst av en enskild, en församling eller t. o. m. skand, godtemplarorden, bjuder mig helt enkelt kristligt takt att respektera de förväntningar, den inbjudande ställer på sin gäst.

Godtemplarnas styrelse hade långt före mötet bestämt mitt föredrag till "Skandinaviska kulturkrat och de ras tillvaratagande i Canada."

Det var min plikt att begränsa mig till mitt ämne. Lika sant? Jag talade dock varken i 10 eller 17 rader om Kristi religion: jag talade en 10, kanske 15 minuter därover. Referatet i Idag och S. C. T. är — som tydligt utmärkt — ett sammandrag. S. C. T. intager ej religiösa referenser, som en finländsk och misstänksam personell till kunna misstolkas som sekt — eller samfundspolitik. Jag har mottagit sådana order.

Det synes mig, som om godtemplarna, vilkas samhällsförändrande verksamhet i nykterhetsintresse möjliggör att alltid fullt uppskattas av utomstående, borde högakts, emedan de inbjödo en kyrklig representant att ehuru själv ej tillhörde någon loka bevesta deras årsmöte.

Det kanske bör nämnas, att nykterhetsorden, ehuru kanske berättigade till första platsen vid godtemplarnas årskongress, ej erhöi mer än nitton och en halv rad. Dock ha de ännu ej mistänkt mig för örlig nykterhetsväska.

Vi önska åter citera det uttryck, som givit A. S. anledning till så omfattande kommentarer. Det lyder: "Jag och millioner med mig ha funnit osakbara livsvärden i Jesu Kristi religion." Om uttrycket "Kristi religion" ej utskrivits i bibeln, kan det ju likväl vara sant. Kristus grundade den kristna religionen. Om judendomen erkänt Kristus som Messias, torde skiljemuren mellan kristendom och judendom ej blivit uppbyggd. Judarna hade blivit kristna och judendomen upphört. Men emedan judarna förnekade sin Messias, blev en skiljemur mellan judendom och kristendom, och både i böcker, kyrkspråk och dagligt tal användas uttrycket "den judiska religionen."

Min referens till S. C. T. har sårat A. S. Om denna referens på något sätt innebure erkännande av mr Browns uttall mot den kristna religionen, vore all kritik, man i detta avseende kunde giva mig, fullt berättigad. Jag vore dock den siste att giva sådant erkännande. Det som något följt mig i C. P. under årens lopp, borde veta och veta säkert, att ingen i Canada har mera behjärtat än jag bekämpat Browns och Charley Ericksons Kristusförnekelse och kyrkhät, och kanske ingen har varit mer redo än jag att mottaga smuts som tack från dessa personer. Låt mig fråga,

vad A. S. gjorde, då Charley Erickson för en tre år sedan fyllde sin tidning med de fulaste insinuationer mot de kristna, inneslutande missionärvänner, samt påstod, att Kristus endast var en hednisk myt. Angående S. C. T. blev jag genast, då mr Brown åter började skriva där, skriftligen försäkrad, att hans spalt där endast var tillfällig.

A. S. är slymerligen besvärad av min referens till Nordens tidiga bebyggare. Referatet säger ej precis, att "Östersjöns stränder voro bebodda av våra förfäder för 6,000 år sedan." Referatet säger: "Strax efter istäckets återgång, omkring 6,000 år sedan, framträdde våra förfäder" etc. A. S. har i sin kritik helt ignorerat den kvalifikation, som ligger i "strax efter" och "omkring." Vidare ignorerar han kvalifikationerna "det synes bevisat" och "vår kunskap om Nordens första bebyggare är givetvis begränsad." Jag har helt enkelt framställt den teori, som under de sista 15-25 åren förkastats av geologer och arkeologer i Skandinavien, Tyskland, Holland och andra länder. En kraftig exponent av denna åskådning är dr Montelius. A. S. säger, att bibeln "ej vet om något sådant." Kanse icke. Jag vet ej, när bibeln daterar våra förfäders framträdande i Skandinavien. I Sverige, där denna teori länge publicerats, synes ej de kristna oroa sig, även om människor vandrade upp till Östersjöns stränder innan godtemplarna kom. Kanse A. S. kommer att behandla denna fråga med mer försiktighet och försiktighet, sedan han sagt oss, huru länge det är, sedan de första människorna, omnämnda i 1 Mos. 1:27, framträdde, samt Edens och lustgårdens exakta läge. Vad säger skriften? Guds bibelordet kristna ha förrätt sig både till Afrika, Asien, Indien och Europa för att finna Paradiset exakta läge.

C. H. Lager. Vi medgiva att signaturerna A. S. (Hade det inte varit vanligare att utpräta med öppet vizir?) har rätt i att det förekommit åtskillig smörja i S. C. T. den senare tiden. Men denna "smörja" har huvudsakligen förekommit i Ordet Fritt. Vi ha redan tillfyllt påpekat orsakerna till detta. Vad redigeringen av tidningen för övrigt angår bör den vara läsvärd för alla — med undantag av inskränkta biggotter. Titulus A. S. gör sig skyldig till samma fel, då han bedömer prof. Lagers tal. Vår tidning är ingen religiös tidning, ty den är en politisk nyhetstidning. Vi ha dock alltid i nyhetsväg stått kyrkosamfundet till tjänst och för övrigt iakttagit en vänlig hållning mot dem. Sålunda kan ej A. S. av oss vänta religiösa uppsatser. För dylika slags läsning finnes det rent religiösa tidningarna att tillgå. Fallet med prof. Lagers föredrag är och analogt. Hans föredrag var ett litterärt-kulturellt och ej ett religiöst. Var sak har sin tid och sin plats. Det borde en, som kallar sig kristen, först av alla förstå — Red.

BREV FRÅN NORMAN, ONT. Personligen, mr Remidav, får jag på det hjärtligaste tacka Eder för Eder rena och ärliga redigering av S. C. T. Det är den enda tidning, som jag tycker om och som jag vet är ärligt redigerad och finansierad. Vi ha haft äran att under sommarens uppgift göra bekantskap med mr P. M. Dahl och familj. Vi äro övertygade om att mr Dahl är en bottenärlig gentleman, som den skandinaviska allmänheten borde säga högt värde på. Eder, mr Remidav, hava vi ej fått träffa, men Eder lilla fruga ha vi gjort bekantskap med. Vi önska Eder ett hjärtat lyckat och framgång. Hjalmar Erickson.

Tack för de vänliga orden! — Red. BREV FRÅN MULVIHILL, MAN. Eftersom jag är prenumerant på S. C. T., så läser jag den naturligtvis. Som annons- och lokal nyhetstidning är den ingenting att klandra, barn man inte läser Ordet Fritt. Varför icke taga alla dessa arga pågittningar hugg och stick och helt resolut stoppa dem i papperskorgen? Låt alla dem f. d. och n. v. redaktörer samt andra sorters folk argumentera stansmelan genom brevväxling eller genom knytnävarnas ingripande. I don't care which. Jag skulle svara på Sven Nilsons fråga: Vad är socialismen? Socialism är rakt ingenting den vägen den praktiseras här i Canada. Men skulle någon fråga mig, vad menas med socialismen, så skulle jag svara: det är en viss förtäring bland den arbetande befolkningen, som säger dem att vi äro orättvist behandlade och måste stå upp som en man till tillvinna oss de rättigheter för vår livsexistens, som vi ha rättighet till. Men den som har tagit monopol på att med alla möjliga medel angräpa religionen samt sina bröder i den stora proletariatskaran, han är inte mer socialist än en nyfödd kalv. Jag skall ge ett litet exempel från min tid i Sverige. Jag var nämligen kassör för en järn- och metall arbetare union, på ett av dess möten så fick jag en

Den underbara materien och dess lika underbara inverkan på människokroppen.

Dr Elis Berven i Stockholm ger en intressant framställning om radiumstrålarnas inverkan på människokroppen samt om den senaste utvecklingen inom radiumterapien.

RADIUMS utvinnares ur sadsten och karaktären av dess strålning var ämnet för den artikel, vilken inleddes i förlidet nummer och som skrivits av Dr Elis Berven för Dagens Nyheter, varifrån sagda artikel avtrycktes. Från samma tidning och av samma författare fortsattes i detta nummer den intressanta framställningen med en redogörelse för strålarnas inverkan på människokroppen och för den senaste utvecklingen inom radiumterapien.

Hurudan blir effekten av ett radiumpreparat strålning, om detta läggs direkt på den friska huden? Kroppen består ju ytterst av mikroskopiskt små, avgränsade partiklar, de s. k. cellerna. Likartade celler sammansluta sig till vävnader, och så småningom uppbyggas organ, organsystem och slutligen hela organismen. Om jag nu lägger ett radiumpreparat på huden, så är det som om jag på detta ställe koncentrerade en eid av en hel artilleripark. 90 procent av artilleriet utgöres av kortskjutande kulsprutor — alfastrålar — vilka överösa de allra ytterligaste lagren med en intensiv snibbeld. Vardens cell på ytan får alldeles säkert ett flertal fullträffar, så att den avdör. Samtidigt spelar mitt medelgöra artilleri, betastrålarna. Här hinner jag avvissa ens tillnärmelsevis så många skott, så jag ej ens har tillrämligvis så många kanoner, men varje skott har en mycket längre räckvidd och träffar celler som ligger djupare in. Då och då blandas sig de fåtaliga långskjutande mörarna — gammastrålar — i leken och avskjuta ett mordande skott som tränger djupt in och träffar och dödar långt avläggniggande celler.

Radiumreaktionen veckor efter behandlingen. När jag efter en längre eller kortare tid tar bort radiumpreparatet ser jag ännu ingen förändring på huden av min behandling, men efter en tid av cirka 2 till 3 veckor — den s. k. latensperioden, under vilken de döda och skadade cellerna humnit sönderfalla — börjar den s. k. radiumreaktionen. Allt efter intensiteten av beskjutningen blir denna olika stark. Efter en stark radiumbehandling, där hela ytlaget bombarderats med alfastrålarna, faller detta fullständigt sönder, "bränns bort", och jag får ett svårslakt sår. De närmast liggande lagren, som träffats av endast beta- och ännu djupare lagren, som endast fått en del träffar av gammastrålar, visa däremot mycket mindre verkningar; de få cellerna som där döts ersättas snabbt genom celledelning från omgivande oskadade celler. I detta fall ligger det således ingen proportion mellan den kraftiga verkan på ytan och den obetydliga djupverkan.

Om jag nu lägger mitt radiumpreparat på en tumör, en "växt" som jag önskar ta bort med min strålning, blir förhållandet detsamma. En tumör är likaledes uppbyggd av celler, fast dessa föröka sig, tillväxa och leva på ett annat sätt än kroppens normala celler och därför så småningom tränga ut eller förföras de normala cellerna, så att dessa icke längre kunna utföra sina funktioner, utan kroppen slutligen dör. Den är således en fiende till kroppen som måste bekämpas på allt sätt. De mjuka radiumstrålarna förstöra ytlagren på tumören, men bombarder

riktigt skrapa ut en äldre medlem för att jag gick till missionskyrkan. Vad blev följden? Jo, nästa kvartalsmöte så blev det uppsägning både med kassören och medlemmarna. Sådana socialister göra ingenting gott för socialismens befrämjande. Ty först och främst måste varje individ lämna sin livsåskådning, vad beträffar religionen. Men en del av socialismens förkämpar tror, att kristendomen skall ur vägen för deras idéers goda framgång här på jorden. Dessa personer ha dock tarit mycket fel och låtit för att uppmuntra sin religiösa arbetsbroder, så ha de sårat hans heligaste känslor och motarbetat sin egen idé framgång. Jag får bedja om översende för min dåliga kunskap i svenska språket, men 14 månader i en hyskola är den enda undervisning, jag fått, så man kan inte förstå så mycket. Med hänsyn till redaktionen samt alla läsare av S. C. T. — särskilt värmlänningar. Fred Wallstrand.

På grund av att vi redan avist all diskussion i Browns-Forum striden har vi tagit oss friheten ur detta brev utesluta allt, som berör densamma. Vill till sist säga att med Eder svenska är det ingen fara. Många svenska som gåt 14 år i skola, skriver sämre. Välkommen igen! — Red.

larna och särskilt de hårdaste gammastrålar, vilka vi därför huvudsakligen använda vid radiumbehandling.

Två metoder för behandling med radium, fransk metod och emanationsmetod. Hur användes nu radium vid behandlingen av elakartade tumörer? Jag kan dels använda själva radiumsaltet, inneslutet i små metalltuber enligt den franska metoden, dels radiumemanationen enligt den amerikanska metoden. Det är ingen principiell skillnad i verkningsarna av de båda metoderna, då jag i båda fallen använder den från radiums sönderfallsprodukter utstrålade energien.

Vid den franska metoden, som är den äldre och användes i Tyskland samt i Skandinavien, inneslutas radiumsaltet i en liten behå, eller en platta av metall. Radiumemanationsmetoden består i radioaktivt järn. Vid behandlingen placeras jag i dessa radiumtuber eller plattor på tumörernas yta eller försöker jag att sticka in tuberna i tumören. Därefter låter tumören ligga på tumören ett visst antal timmar, så att den därunder avgiva strålningen här tillräckligt att döda tumörernas celler. Denna metod har emellertid en hel del nackdelar och har i Amerika och England vid alla större radiumsjukhus utträngts av behandlingen med radiumemanation.

Jag studerade i somras under en tid på två månader denna emanationsbehandling vid Memorial Hospital i New York vid Kells hospital i Baltimore samt under kortare besök vid Huntington Memorial Hospital i Boston. Vid Memorial Hospital fanns ett radiumförråd av 4 gram radiumelement och vid Kells hospital 5 gram radiumelement, representerande ett värde av respektive 2 och 2½ miljoner kronor.

Här förvaras radiumförrådet löst i en svagt sur lösning i små porlinsduglar. Dessa i sin tur äro inlöst i ett kassaskåp, insatt i ett stort brandfritt valv. Från de små porlinsduglarna med radiumlösningen pumpas för varje dygn den avgivna emanationsmängden ut i ett system av glasrör, där den undergår en kemisk rening och koncentrerer. Slutligen pumpas gasen in i mycket tunn glasrör (kapillärer). Jag kan för varje dag fylla dessa rör med mer eller mindre gas och variera rörens storlek och utseende alltefter det speciella fall för vilket jag vill bruka dem. Timmar efter utpumpningen avger nu radiumemanationen alfalfa-, beta- och gammastrålar och har sålunda samma verkan å kroppens vävnader som det i en metallbehå inneslutna radiumsaltet självt. Den stora skillnaden är att emanationen livsänd är så mycket kortare, då dess halveringstid är cirka 4 dagar, under det radiums halveringstid är 1,750 år.

Emanationsmetodens fördelar mycket stora. Det är betydligt mera ekonomiskt att använda radiumemanation, då jag ju för varje dag tappas mitt radiumförråd på ständigt samma mängd emanation, vilken jag sedan kan använda i 132 timmar innan den fullständigt förlorat sin kraft. Så småningom samlar jag därigenom ett förråd av emanation, som i strålningens öfverträffar min ursprungliga radiummängd. Samtidigt har jag den dyrbara urkällan till strålningen, radiumsaltet självt, tryggt förvarat i mitt kassaskåp och behöver aldrig riskera att förlora någon del däraf.

Aven vid beläggningen av ett radiumsjukhus är användningen av en emanationsmer ekonomisk. Jag kan utan risk placera mina emanationstuber på en patient och sedan låta honom vistas i hemmet under behandlingstiden. Vid behandling med de dyrbara radiumpreparaten måste patienten hela tiden behandlingen vara i sjukhuset och sålunda utgöra ett starkt anlitat sängutrymme.

Den friska vävnaden måste skyddas från strålning. Radiumbehandlingens O är att så vitt möjligt skydda den normala vävnaden i tumören och i tumörens omgivning, så att en läkningsprocess kan utgå från denna vävnad sedan tumören försvunnit. I denna vår uppgift har vi en utomordentlig hjälp av naturen själv. De olika cellerna i kropparna äro nämligen mer eller mindre känsliga för radiumstrålningen. Sålunda äro vissa celler i lymfkörtlarna ytterligt känsliga, likaså cellerna i könskörtlarna och en del celler i de blodbildande organen. Jag kan således minska eller upphäva alltiför rikliga underlivsblödningar genom att påverka cellerna i äggstockarna genom ett åtgärds radiumpreparat, utan att jag därvid åstadkommer annan förändring än en lindrig rodnad av bukhuden. En del radiologer ha ådragit sig svåra blodsjukdomar endast genom att under åratals system med applicerandet av radium å sina patienter. Huden genom vilken radiumstrålningen passerat är oskadad, men de djupa liggande celler i benmärgen som nybildat blod ha förstörts.

De flesta tumörer äro också betydligt mera radiosensibla än den omgivande friska vävnadens celler. Ja, ibland kan till och med en radiums dos som tillräckligt att döda tumörernas celler utöva en viss upbyggande verkan på den omgivande friska vävnaden, så att denna reagerar med en utomordentligt vacker årfärdning. Denna egenkap att liksom välja ut vissa radiosensibla celler och förstöra dessa utan att skada andra (elektivitet) tillkommer huvudsakligen gammastrå-

Natt- och dagbo bevaras skyndsamt. Kontorstimmor: 9-12 Söndagar 1-6 9-12 (-9 3 6). DR. B. GERZABEK. Medlem av "The Royal College of Surgeons", England; licentiat av "The Royal College of Physicians", London, England; f. d. assisterande läkare och kirurg i Wien, Prag, Berlin, Graz och andra hospotal. X-Ray (Röntgenstrålar), moderna operationsrum och sjukrum, eget laboratorium och apotek. DR. B. GERZABEK. Telefon St. John 74 Winnipeg.

D. D. WOOD & SONS LIMITED. ARLINGTON ROSS — WINNIPEG. EYGNADSARTIKLAR — SAND — CEMENT — TAK OCH MURSTEN. INGEN ORDER FÖR LITEN — INGEN ORDER FÖR STOR. Också ett stort lager av Amerikansk såväl som Canadisk kol. EXPERT RÅD ANGAENDE BYGGNADER GIVES. KOSTNADSFÖRSLAG GRATIS. Tel.: N 7308.

För den Bästa Behandling samt skicklig och samvetsgrann Läkarehjälprådfråga Dr. Leigh. Dr. Leigh har gjort Nerv-, Blod- och Krovetska sjukdomar till specialitet och har under sin 20-åriga praktik i Chicago behandlat och botat hvarje tänkbar form af dessa sjukdomar hos män och kvinnor. Han har gjort sig berömd för sina kurer af de allra svåraste kroniska sjukdomarna. Behandlar på tilligt och framgångsfullt Hvarje Gynneskt, Hud- och Blod-Sjukdomar, Katar, Dyspepsi, Neurasteni och alla sjukdomar i Hjärtat, Lufvorn, Njurarna, Blåsan, Magen, Uringångarna och andra organ. Särskilt säkert alla sjukdomar hos män behandlas och botas säkert och varaktigt enligt den mest framskridna och framgångsfulla behandlingsmetoden och de bästa och verkansammaste mediciner. Ni kan lita på redöbar och skicklig behandling samt de bästa mediciner och behandlingsmetoder. Mitt arvode är så rimligt, att alla kunniga drags nytta af min hjälp. All korrespondens på svenska och svenska som privat. Mediciner skickas öfveralt. Rådfrågning, personligen, genom bref eller frägmata, är således kostnadsfritt.

Värdefull Läkarebok Fritt "GODA RÅD" den berömda svenska boken, som Dr. Leigh skrivit och som den mest användbara handboken för hvarje sjukdomsbesvärlig och de bästa och verkansammaste mediciner. Ni kan lita på redöbar och skicklig behandling samt de bästa mediciner och behandlingsmetoder. Mitt arvode är så rimligt, att alla kunniga drags nytta af min hjälp. All korrespondens på svenska och svenska som privat. Mediciner skickas öfveralt. Rådfrågning, personligen, genom bref eller frägmata, är således kostnadsfritt. Dr. L. K. LEIGH, 177 No. State St., B 14, Chicago, Ill. Resorstand: Hvardags 10-6; Söndagar 10-12. Måndags, Onsdags och Lördagsaftnar 10-8.

DANSKA WIENERBRÖD och Kaffe. Wienerbröden äro tillagade efter Hr Klittings berömda recept. Gör oss ett besök! Ice Cream, Tea, French Pastry. The Chocolate Shop 268 Portage Avenue WINNIPEG. Lämplig dos. Dessa små tuber fa sedan ligga kvar i tumören och utöva sin tumörömdande verkan under hela sin livstid, 132 timmar. När tumören löses upp och försvinner avlägsnas de lastiska kapillärslutarna utaf eller också läkas de helt enkelt in i ärrvävnaden på tumörens ursprungliga plats. Fördelarna med denna metod ligga i öppen dag. Applikationen är gjord på några minuter, där jag med den gamla metoden behöfde timmar för den. Jag kan också behandla tumörer med lätthet där det är omöjligt, att med den franska tekniken placera radiet. (Forts. å sid. 5.)

ATT SPARA ÄR ATT LYCKAS. Spar samma medborgare fortsätta att placera sina pengar i ALBERTA REGERINGENS 5 PER CENT. DEMAND SAVINGS CERTIFICATES EMEDAN de känna värdet av säkerhet och snabb tillgänglighet i dessa räntebärande säkerheter. Dessa certifikat kunna köpas i storlekar på \$5, \$10, \$25, \$75, \$100, \$500, \$1,000 och \$10,000 samt äro betalbara på begäran. Adressera alla kommunikationer till bitr. provinskattmästaren. HON. HERBERT GREENFIELD, Provincial Treasurer. W. V. NEWSON, Deputy Provincial Treasurer, Parliament Bldg., Edmonton, Alberta.